Сергей ЕРМОЛАЕВ

САНӐКЕРЧӖК

Эсӗ ăçта пурăнатăн?
Эсӗ кама тунсăхлатăн?
Витĕр, салхуллăн пăхатăн.
Мĕншĕн-ши эс хуйхăратăн?

Иртрĕ çулла, кĕр те иртрĕ,
Капăр черчен хĕл те çитрĕ.
Юр таптаса эп пыратăп,
Ак тамаша! — мĕн куратăп?

Эпĕ сана хам ÿкертĕм.
Эсĕ мĕлке, сăнÿкерчĕк.
Эп çĕрĕпе çывăрмарăм,
Шурă хута вараларăм.

Манăн савни, манăн ĕмĕт
Хирĕç утать — чăн е тĕлĕк?
Темĕн калать, эп илтместĕп,
Эпĕ сăмах чĕнейместĕп.

Эп култарсан, эс кулатăн.
Эп макăртсан, макăратăн.
Салтăнтарсан, салтăнатăн.
«Çывăр» тесен, çывăратăн.

Санăн сăнна эп ÿкернĕ,
Эсĕ пурне эп ĕненнĕ.
Алă сулатăн, кулатăн,
Эсĕ çумрах пурăнатăн.

Эсĕ камне эп пĕлместĕп.
Эсĕ — мĕлке, эс чĕнместĕн.
Вăрттăн сана чуп тăватăп,
Эпĕ сана юрататăп.

Эсĕ камне халь пĕлетĕп,
Эпĕ сана çеç кĕтетĕп.
Витĕр, хавассăн пăхатăн,
Эс те мана юрататăн!

Анатолий ЧЕБАНОВ

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬ

Манăн хăта Микканур,
Калама çук, пит маттур:
Выльăх пухса халăхран
Какай сутать хулара.

Аякрине хĕрхенмест,
Илсе тухать картаран.

Лартрĕ ик хутлă кермен
Кĕленче пек кирпĕчрен.

Унăн вĕр-çĕнĕ «Газель»,
Пурăнать вăл хальхилле.
Тупнă хăта ансат мел,
Выльăх пухать вăл çĕрле.

Пур ĕçе ĕçлекенсем,
Ун килĕнче тарçăсем.

Предприниматель хăта,
Документ пур аллинче.

Алă айне мĕн лекет,
Хăтăлаймасть хăтаран,
Çав касхинех тÿнтерет,
Какайне сутать кайран.

Кун хута та çĕр хута
Канăç çеç çук чĕринче.

Непсĕ ярсан та тымар,
Çыннăн куççулĕ шыв мар.

Ял выльăхне тĕкĕнмест,
Тĕслĕх илет кашкăртан.

Ку ĕçе пăрахмасан
Тулĕ шалçи ман хăтан.

Александр САВЕЛЬЕВ-САС

ВАРЯСЕМ

Эс те — Варя,
Эп те — Варя,
Иксĕмĕр те — Варясем.
Эс те — вăрă,
Эп те — вăрă,
Иксĕмĕр те — вăрăсем.

Сан та — кермен,
Ман та — кермен,
Чаплă пирĕн керменсем!
Сисмерĕмĕр:
Керменсенчен
Пулчĕç тăчĕç тĕрмесем.

Сан ал — куккăр,
Ман ал — куккăр,
Эппин, эпĕр — «куккăрсем».
Эс те курман,
Эп те курман,
Пулнă эпĕр суккăрсем.

Эс те ларан,
Эп те ларап —
Тахçан çапла кирлĕ те.
Эс те КУРАН,
Эп те КУРАП
Умри шутсăр кирпĕче...

АСĂНУ

ÇЫРАВÇĂСЕМ — РАЙОНСЕНЧЕ

Пĕлтĕр, декабрь вĕçĕнче, ТР писа-тельсен союзĕн делегацийĕ Çырчаллинчен тата Хусантан Нурлата çитрĕ. Çыравçăсен тĕп тĕллевĕ — вăхăтсăр çĕре кĕнĕ Газиз Кашапов (1942–1990 çç.) писатель вилтăпри умĕнче пуç таясси.

Нурлатра писательсем район ертÿçипе Ф.С.Сибагатуллинпа, вулакансемпе тĕл пулчĕç, хулапа паллашрĕç.

Тепĕр кун делегаци Аксу районне çул тытрĕ. Район чиккинче хăнасене çăкăр-

тăварпа кĕтсе илчĕç. Çĕнĕ Ÿселти масар çине çитсе писатель вилтăпри çине чечек кăшăлĕсем хучĕç. Касçалапа делегаци Кивĕ Киреметре Хасан Туфан музейĕнче пулчĕ. Асăнса хăварар, Аксу писательници Набира Иматдинова çак музее йĕркеленĕ çĕрте нумай тăрăшнă. Çырчаллинчи писательсен союзĕн ертÿçи Вахит Имамов тин кăна тухма пуçланă «Майдан» журналăн Газиз Кашапова халалланă номерне парнелерĕ.

Мидхат ШАКИРЗЯНОВ
сăнÿкерчĕкĕсем.

ФАРИДА

Вăрăм сакă çинче çамрăк хĕр ларать. Капăр хитре тумпа мар, çăмăл кĕпепе, явлăкне хыçалалла çыхнă, урине тапăчки тăхăннă. Хăй питĕ салхуллă.

— Мĕншĕн шывланнăха ытарайми хура куçусем, мĕнле инкек килсе тухрĕ, хĕрĕм?

— Пичче, сире перрона пынине курсан асаттене аса илтĕм. Манăн куççульсем типрĕç пуль тенĕччĕ.

Аттепе анне эпĕ иккĕре чухнех машинăпа çапăнса вилчĕç. Эпĕ 9 класра вĕреннĕ çул асатте çĕре кĕчĕ. Кăçал шкул пĕтерсен института та кĕреймерĕм. Юрать-ха, кÿршĕ, асаттен çывăх юлташĕ Иван Никифорович, пархатарлă чăваш çынни маншăн тăрăшрĕ.

— Ытла ан кулян, Фарида. Эсĕ çирĕп кăмăллă хĕр. Эпир оптика приборĕсем тăвакан завод директорĕпе, ĕçре пултаруллă рабочисемпе каласса тататăмăр. — Малтанлăха санăн токарь ĕçĕн вăрттăнлăхне алла илмелле. Пысăк квалификациллĕ специалист пулмалла, — терĕç мана.

Эпĕ рабочисен ретне хутшăнтăм. Халĕ института вĕренме çÿретĕп. Пичче, рабочисем хушшинче питĕ интереслĕ иккен. Вĕсем пĕр-пĕринпе тачă çыхăнса ĕçлеççĕ. Вăхăт çитерме çук, института кĕрес тесен сочинени çырма мĕнпур вырăс чĕлхипе грамматикине пăхса тухмалла, илемлĕ литература вуламалла.

Пичче, эпĕ сире, ют çын пулсан та, хам çинчен веçех каласа патăм. Тăванпа калаçнă пекех туйăнчĕ. Электричкă килет авă.

Сывă пул, Фарида. Ĕмĕтÿсем пурнăçланччăр. Тăрăш, пурнăç шăпи хăвăнтан килет.

Николай ДЕДУШКИН.

МИТЮК ПĔÇÇИ

— Эпĕ те хамăн ĕмĕрĕмре пайтах хура шурра тÿссе ирттернĕ. Курăк-мăян, крахмал пашалăвĕсене те çинĕ самаях. Çапах та эпĕ каласа пани вулакансемшĕн те кулăшла пулĕ. Мĕншĕн тесен, çакă çутă тĕнчере кам та пулсан çын пĕççи çинче ларса çÿренине курнă-ши? Темĕн çав, эпĕ те ĕненсех каймастăп, питĕ иккĕленетĕп кун пек шухăш пирки.

Пĕр пĕлĕш пирĕн ывăлпа пĕрле хура ылтăн кăларакан çĕрте ĕçлетчĕ. «Митюк пĕççине» туянма та пултарнă. «Мĕн тума кирлĕ пулнă-ха ăна çын пĕççи?» — тетпĕр эпир мăшăрăмпа пуççене ватсаыраттарса. Мĕн чухлĕ шутласан та тупсăмне тупаймарăмăр. Çакăн чухлĕ çул пурăнса та илтмен эпир çут тĕнчере çавăн пек ятлă машинăсем пурри çинчен, анчах та пур иккен вĕсем.

Вăхăт малалла шунă май пирĕн ывăлпа пĕрле ĕçлекен юлташăн канмалли вăхăчĕсем çитнĕ. Пĕр кĕтмен çĕртен хайхисем сĕм çĕрле килсе çитрĕç те кăшкăртаççĕ леш «Митюк пĕççине» çурт умĕнче.

Эпир кăшкăртнă сасăпа тумланса тухрăмăр. Пĕлес килет-çке еплерех майпа килсе çитнĕ-ха вĕсем çавăн чухлĕ инçе çултан?

— Мĕнле, лайăх çитрĕр-и? — тетпĕр мăшăрăмпа. Пирĕн ывăл пĕр сăмах хушса каличчен юлташĕ пирĕн ыйту çине пĕр чарăнми хуравлама тытăнчĕ. Мухтанас йăли те пур иккен хăйĕн, амуткен.

— О, эпир вĕт! Енчен те эпир епле çитнине пĕлес тетĕр пулсан, каласан тĕлĕнсе кайăр. Эсир, паллах, ĕненместĕр ĕнтĕ эпир «Митюк пĕççипе» килсе çитнине. Вăл пире лартрĕ те пĕр турткаланса-чăхăмласа тăмасăр чиперех илсе çитерчĕ. Акă, хăвăрах куратăр пире, эпир ырă-сывă сирĕн умăрта.

— Чимĕр-ха эсир, пире йĕркеллĕрех каласа парăр-ха, ара, çын пĕççи çинче мĕнле ухмах ларса çÿретĕр? Апла пулсан, Митюкĕ хăй хăш таврара çуралса ÿснĕ, сире çав инçе çултан илсе çитерме вăй-хал çитернĕскер? Епле тÿсĕм çитернĕ, çÿлти Турă кăна чăтăм-тÿсĕм патăр ĕнтĕ ăна.

Пÿрте кĕрсе сĕтел хушшине чей ĕçме ларсан та пĕр чарăнми калаçать пирĕн юлташ.

— Ара, сире, ваттисене, хăвăрт кăна ăнлантарса пама çук ĕнтĕ. «Митюк пĕççине» пирĕн çĕршывра мар çав, урăх çĕршывра туса кăлараççĕ.

Эпир мăшăрăмпа иксĕмĕр тĕлĕннипе çăварсене хупма манса кайсах, хăлхасене куян пек тăратса итлесе тăратпăр. Ара, пурнăçĕ те йăлтах улшăнчĕ çав, ав, çын пĕççисене те тума пултарайманнăççĕ те хамăр çĕршывра, ютран турттарса килеççĕ. Эх, кайрĕ те вĕт пурнăçĕ, ним калама та пĕлмелле мар.

— Эй, эсир те çав, пурăнатăр çакă çутă тĕнчере нимĕн ăнланмасăр, — тет пире леш юлташ. — Юрать-ха, хаçат-журналсене пуçхĕрлĕ тытса вуламастăр. Юрĕ апла, хамăн кăмăла çемçетсе сире кăна каласа парам хамăн пысăкках мар вăрттăнлăха. Çапла вăл хальхи саманара, пĕлессĕр килет пулсан, ĕлĕкхи пек — «кам ĕçлемест — çав çимест» — темеççĕ, «кам ĕçлет — çав çимест» теççĕ. Ĕçлемесĕр çиекенсем — ĕçекенсенчен нумайрах та пуль хальхи вăхăтра.

Çавсемех леш «Митюк пĕççипе» ярăнса тусан тустарса çÿреççĕ. «Митюк пĕççи», тăванăмсем, питĕ хытă чупаканскер, ячĕ те унăн, тĕрĕсне каласан, «Мицубиси». Ăна пирĕн çĕршывра мар, япунсем туса кăлараççĕ. Эпĕ те халĕ ĕçлеместĕп, сирĕн ывăлăрпа ĕçленĕ выртăнтан хам ирĕкпе тухрăм, мĕншĕн тесен питĕ сахал тÿлеççĕ. Унпа хама та, çемьене те тăранма çук. Кун пек пурăнса пулмасть, мĕн-тĕр шухăшласа тупмаллах, тетĕп хам ăшра. Нумай вăхăт пуçа ыраттарса çÿрерĕм. Кĕскен каласа пама пултаратăп. Ĕçлесен те, ĕçлемесен те пурăнма пулать иккен. Шутларăм-шутларăм та, тен, манăн та пурнăç урăх еннелле çавăрăнĕ терĕм, хăш-пĕрисем ниçта та ĕçлемесĕрех питĕ лайăх пурăнаççĕ. Тумланма та пултараççĕ, çемйисене тăрантаççĕ, машинăсемпе те çавăн йышшисемех нумайăн çÿреççĕ. Пурăна киле ăнланма пуçларăм эпĕ те, пурнăç хăех кăтартать.

Майĕпен укçа-тенкĕ те тупăнкаласах пычĕ, ĕçĕ те шăмма-шакка ытла ватмалла-авмалла марри тупăнчĕ, пурнăç та аванах майлашăнса кайрĕ темелле. Пыра киле эпĕ те «Митюк пĕççине» туянтăм, акă ĕнтĕ вăл: сирĕн чÿречĕр умĕнче тăрать, тăвалă кустăрмаллă, çавăнпа килсе çитрĕмĕр те ĕнтĕ эпир кунта. Мĕнле калас: хырăм та тутă, çийĕм те питĕ хаpь, çемьере те лару-тăру йĕркеленсе кайрĕ, тĕрĕссипе каласан — пурте пур. «Турă пулăшсан, хамăр тăрăшсан» тенипе кăна пурăнма çук иккен, кăштах та пулсан чеелеме те пĕлмелле. Пурнăç çулĕ яланах тикĕс пулмасть, унăн çулĕ çинче те тумхахсем самаях тупăнсах пыраççĕ. Çапла эпĕ сире ытлашшипех уçса патăм хамăн вăрттăнлăха, юрĕ ĕнтĕ. Çиллense ан юлăр, тавтапуç пуриншĕн те. Пирĕн пата та пырса курăр, сывă пулса юлăр! — терĕ хăйĕн «Митюк пĕççине» кĕрсе ларса, вара хăйĕн çулĕпе вĕçтерчĕ.

Эпир пăхса юлтăмăр тĕтĕм пек мăкăрлантарса хăварнă тусанлă çул çине. Киле кĕнĕ май пĕлĕше ăсатса янă хыççăн арăмпа пуплешетпĕр. Ара, тĕрĕслĕхпе кăна пурăнма çук, чеелеме те пĕлмелле тени питĕ тĕрĕс пулмалла. Хальхи пурнăçра çапла пулмалла пуль çав.

Эпир хăй хăш енчисем иккенне те пĕлмесĕрех юлтăмăр, ара, пирĕн ывăла та вăл çул çинче тĕл пулса лартса килнĕ. Тавах ăна.

Куля КУЛИЕВ.